

'LAGERKOMMANDANT' DEPPNER

dat daar een louter uit Joden bestaande staf zou worden gevormd om, onder supervisie van de *Lagerkommandant*, het kamp een ordelijk karakter te geven, wellicht óók al dat, als er méér Joden in het kamp waren dan er plaats was in de deportatietreinen, die staf, binnen het door de *Lagerkommandant* genoemde aantal, zou bepalen welke Joden zouden moeten vertrekken (en dus ook: welke zouden mogen blijven). De beloning welke die staf zou ontvangen, lag voor de hand: uitstel van deportatie. Deppner beseftte dat die staf een chef moest krijgen die niet alleen een goed organisator was maar ook met de nodige *Rücksichtslosigkeit* zou kunnen optreden. Zulk een man was beschikbaar: een negen-en-dertigjarige Duitse Jood, Kurt Schlesinger, die in januari '39 met zijn vrouw legaal naar Nederland was geëmigreerd, in februari '40 met haar in Westerbork was geplaatst en daar in februari '42 door Schol was aangesteld als *Oberdienstleiter*.

'In juni '42', zo verklaarde Schlesinger na de oorlog, 'kwam de *Sturmabführer* Deppner. Hij was van plan, een SS-kamp uit Westerbork te maken; alleen omdat wij zelf een z.g. *Personalstab* konden oprichten, nam hij hiermee genoegen.'¹ Heeft Deppner inderdaad in eerste instantie gezegd dat de SS de zaken in Westerbork volledig zou gaan regelen? Het is mogelijk: mannen als hij wisten welke dreigementen effect hadden. Wij willen dan ook wel aannemen dat Schlesinger en zijn medewerkers hun taak ter hand namen in het vertrouwen dat zij aldus de te deporteren Joden, zolang dezen in Westerbork vertoefden, leed zouden besparen; wij houden het zelfs voor mogelijk dat hun aanvankelijk niet scherp voor ogen stond dat en hoe zij voor hun taak beloond zouden worden, maar wat die taak inhield en wat er het effect van was, moet hun van de 15de juli af duidelijk zijn geweest: hulp verlenend bij de deportatie van andere Joden bleven zij zelf in Westerbork, sterker nog: zij bleven er *doordat* zij die hulp verleenden.

★

Op 13 juli werden alle gemengd-gehuwde echtparen uit Westerbork ontslagen. Deppner had instructie, er zorg voor te dragen dat met het eerste transport tweeduizend Joden uit Nederland in Auschwitz zouden aankomen: één trein zou op 15 juli, een tweede op 16 juli Hooghalen verlaten en die twee treinen zouden ergens in Duitsland samengevoegd worden. Hij wist

¹ 'Verslag van mededelingen van K. Schlesinger' (28 febr. 1946), p. 1 (GC).